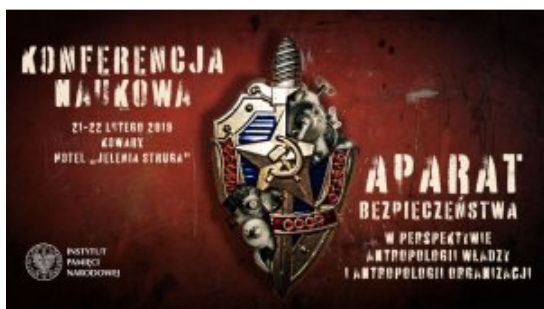

Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/nauka/konferencje-naukowe/66469,Konferencja-naukowa-Aparat-bezpieczenstwa-w-perspektywie-antropologii-wladzy-i-a.html
2022-12-06, 01:22

Konferencja naukowa „Aparat bezpieczeństwa w perspektywie antropologii władzy i antropologii organizacji” - Kowary, 20-22 lutego 2019

[więcej zdjęć](#)

Badania w zakresie funkcjonowania aparatu bezpieczeństwa w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej zaczynają powoli obejmować coraz to nowe, często nieoczywiste dotąd, a przez to zaskakujące przestrzenie badawcze. Zdecydowanie niewystarczające są już dziś same ustalenia faktograficzne, jak również traktowanie materiałów pozostawionych przez dawną bezpiekę jako exemplum w klasycznych studiach z zakresu historii państw i tworzących je społeczeństw. Ambicją szeregu badaczy stały się coraz śmielsze próby odpowiadania na pytania o mechanizmy funkcjonowania władzy komunistycznej, o subtelne, niezwykle złożone i wielostronne relacje ludzi sprawujących władzę z ludźmi, w imieniu których formalnie owa władza była sprawowana, o dalekosiężne skutki (społeczne, kulturowe, gospodarcze, polityczne), jakie ideologia i totalitarna praktyka bolszewicka wywarły na współczesny nam świat. Na eksploracje sięgające w nazwane obszary pozwalają zarówno wielkość, jak i różnorodność materiału źródłowego pozostawionego przez komunistyczne organy bezpieczeństwa, w tym te, które przechowywane są w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej. Mogą one swym bogactwem zaspokajać potrzeby badawcze zarówno historyków czy językoznawców, jak i coraz częściej socjologów oraz antropologów kultury, psychologów itd.

Od kilku lat wrocławski oddział Instytutu Pamięci Narodowej, wraz ze współpracującymi w tym zakresie instytucjami, przede wszystkim Katedrą Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytutem Historii UMCS w Lublinie, aktywnie uczestniczy w formowaniu nowatorskiego na skalę światową spojrzenia na problem funkcjonowania

komunistycznego aparatu bezpieczeństwa. Zorganizowano dotychczas dwie konferencje naukowe, z udziałem badaczy nie tylko z Polski, ale też zagranicy. Materiały z tych konferencji zostały opublikowane w formie tomów studiów („W stronę antropologii bezpieki” oraz „Antropologia donosu”). Kontynuując rozpoczęte wiele lat temu badania, chcielibyśmy zaprosić Państwa do udziału w trzeciej edycji konferencji „W stronę antropologii bezpieki”. Tym razem chcielibyśmy skoncentrować się na dwóch wzajemnie uzupełniających się perspektywach – antropologii władzy i antropologii organizacji, traktując je jako źródła inspiracji do analizowania działalności organów bezpieczeństwa komunistycznego państwa z jednej strony, ale także skutków tej działalności, które odczuwamy w jakimś wymiarze do dnia dzisiejszego. Ta ostatnia kwestia nie dotyczy tylko sfery pamięci (czasami pamięci o martyrologii), ale także sfery, którą można byłoby określić poziomem zaufania społecznego do instytucji władzy, obywatelskiej partycypacji w rządzeniu czy wreszcie doszukiwaniu się ukrytych mechanizmów funkcjonowania społeczności lokalnych, istnienia niejawnych grup interesu, nacisku itp.

PROGRAM

20 lutego 2019 r.

Przyjazd i zakwaterowanie uczestników konferencji

21 lutego 2019 r.

9.00: Otwarcie konferencji: dr Andrzej DROGOŃ (Dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu)

Sesja I (9.10 - 12.10): Ludzie systemu

Moderator: dr hab. Robert KLEMENTOWSKI, prof. UW

dr Paweł WAROT (IPN Białystok), Tajemnica TW ps. „X-1”

dr hab. Piotr KARDELA (IPN Białystok), Redaktor "Panoramy Północy" Ludmiła Gutkowska - tw. ps. "Lemska"

dr Joanna ŻELAZKO (IPN Łódź), Obcy wśród swoich. „Wtyczki” żołnierzy II konspiracji w łódzkim UB

dr Daniel CZERWIŃSKI (IPN Gdańsk), Udział w wojnie domowej w Hiszpanii jako element decydujący o służbie w aparacie bezpieczeństwa

Transmisja na kanale IPNtv: https://www.youtube.com/watch?v=mOJ823GYU_M

Przerwa kawowa 10.30 - 10.50

dr Witold BAGIEŃSKI (IPN Warszawa), Funkcjonariuszki wywiadu cywilnego Polski Ludowej

Andrzej CZYŻEWSKI (IPN Łódź), Pułkownik Walichnowski na tropie...

Paweł SZTAMA (IPN Warszawa / UMCS w Lublinie), Julia Brystygier i Józef Różański.
Różne czy podobne sposoby zarządzania pionami bezpieki?

dr Justyna DUDEK (IPN Lublin), Konflikt władzy? Spór między I sekretarzem KW
PZPR w Lublinie a szefem WUBP w Lublinie w 1949 r.

Transmisja na kanale IPNtv: <https://www.youtube.com/watch?v=22iAqt7k5kE>

Przerwa 12.10 - 12.30

Sesja II (12.30 - 14.00): Oblicza panoptikum

Moderator: Agnieszka KLARMAN

dr Zbigniew BERESZYŃSKI (PIN Instytut Śląski w Opolu), Policyjna proteza
niewidzialnej ręki rynku". Aparat bezpieczeństwa w społeczno-gospodarczej
rzeczywistości PRL

Krzysztof ŁAGOJDA (IPN Wrocław / Instytut Historyczny Uniwersytetu
Wrocławskiego), Znęcanie się i tortury w aresztach Urzędu Bezpieczeństwa
(1945-1956). Perspektywa sprawcy i ofiary

dr Anna M. JACKOWSKA (badaczka niezależna), Modelowy portret attachatu
wojskowego PRL na przykładzie placówki paryskiej (1945-1989). Próbowania
odtworzenia struktury, funkcjonowania attachatu oraz jego składu osobowego w
prozopograficznym ujęciu

dr Jacek JĘDRYSIAK (Uniwersytet Wrocławski / Wojskowe Biuro Historyczne im. gen
broni Kazimierza Sosnkowskiego), Reakcje władz wojskowych na przypadki odmów
złożenia przysięgi przez dysydentów przymusowo wcielonych do Sił Zbrojnych PRL
w latach 70. i 80. XX w.

Transmisja na kanale IPNtv: <https://www.youtube.com/watch?v=H3ijcgMrjto>

Przerwa obiadowa 14.00 - 15.00

Sesja III (15.00 - 18.00): W kręgu instrumentarium „bezpieki”

Moderator: dr hab. Jarosław SYRNYK, prof. UW

prof. dr hab. Bogusław GÓRKA (Uniwersytet Gdański), Dowodzenie współpracy w
nawiązaniu do jej zaprzeczania (na wybranym przykładzie)

prof. dr hab. Tadeusz WOLSZA (Instytut Historii PAN w Warszawie / Instytut Nauk
Politycznych Uniwersytet Kazimierza Wielkiego), Problem czasu wolnego więźniów
w warunkach pobytu w zakładzie karnym lub obozie pracy (do 1956 r.)

Agnieszka KLARMAN (IPN Wrocław), Portrety strażników ładu społecznego na
wybranych przykładach prozy XIX w.

doc. dr Michał SMIGEL (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Słowacja)
Národná bezpečnosť a jej nasadenie proti oddielom Ukrajinskej povstaleckej
armady na území Slovenska v rokoch 1945 - 1947

Transmisja na kanale IPNtv: <https://www.youtube.com/watch?v=bm3Q1kt3vXw>

Przerwa 16.20 - 16.40

dr hab. Danuta JASTRZĘBSKA-GOLONKA, prof. UKW (Uniwersytet Kazimierza
Wielkiego w Bydgoszczy), Język dokumentów resortu bezpieczeństwa w latach
1944-1956

dr Małgorzata MISIAK (Uniwersytet Wrocławski), Język dokumentów Służby
Bezpieczeństwa

dr hab. Robert KLEMENTOWSKI, prof. UW (IPN Wrocław / Uniwersytet Wrocławski)
Funkcjonariusze służb specjalnych jako „wspólnota praktyków”

Transmisja na kanale IPNtv: <https://www.youtube.com/watch?v=1op3XqRcWx4>

22 lutego 2019 r.

Sesja IV (8.30-11.00): W stronę antropologii bezpieczeństwa

Moderator: dr hab. Robert KLEMENTOWSKI, prof. UW

Martin GUMIELA (Univeristy of Vienna), „Całe życie walczyłem o wyzwolenie klasy
robotniczej” - czyli koncepcja moralności pracowników ludowego aparatu represji

dr hab. Monika GOLONKA-CZAJKOWSKA (Uniwersytet Jagielloński), Anatomia
konfliktu. O możliwościach wykorzystania dokumentacji lokalnego aparatu
bezpieczeństwa w badaniach nad współczesnymi wyobrażeniami o Józefie Kurasiu
„Ogniu” i jego podkomendnych

dr Maciej ZAKRZEWSKI (IPN Kraków / Uniwersytet Papieski im Jana Pawła II w
Krakowie), Franz Maurer - nieprawe dziecię „Nieprzekupnego”. Studium o
pragmatyzacji aparatu bezpieczeństwa

dr hab. Patryk PLESKOT (IPN Warszawa / Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w
Oświęcimiu), W „butach” esbeka. Kilka refleksji na temat konfliktu emic - ethic w
badaniach nad aparatem bezpieczeństwa PRL

Transmisja na kanale IPNtv: <https://www.youtube.com/watch?v=9uxZqxMXvjk>

Przerwa kawowa 9.50 - 10.10

dr Daniel WICENTY (IPN Gdańsk / Uniwersytet Gdański), Kryteria sukcesu operacyjnego SB
w latach 70. i 80. Założenia, praktyka i skutki

dr hab. Jarosław SYRNYK, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski / IPN Wrocław), Garetha Morgana „obrazy organizacji” a badania komunistycznego aparatu bezpieczeństwa

prof. dr hab. Krzysztof BRZECHCZYN (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu / IPN Poznań), Anatomia spiskowych teorii dziejów. Próba rekonstrukcji metodologicznej

Transmisja na kanale IPNtv: <https://www.youtube.com/watch?v=dmhe3rYu9sw>

Wykład specjalny: 11.15 - 12.00

prof. Amir WEINER (Stanford University) – The KGB: An Autobiography

Panel podsumowujący (12.00-14.00): Perspektywy historii: między estetyką, nauką i polityką

Transmisja na kanale IPNtv: <https://www.youtube.com/watch?v=Vr7G1yBoZxM>

Moderator: dr hab. Jarosław SYRNYK, prof. UWr

Paneliści:

dr hab. Anna MALEWSKA-SZAŁYGIN

prof. dr hab. Jerzy EISLER

prof. dr hab. Włodzimierz SULEJA

dr Daniel WICENTY

Dyskusja z udziałem wszystkich uczestników konferencji

Zagadnienia:

1. Wokół myśli ks. prof. Stanisława Kamińskiego: jak na „serio, poprawnie, trafnie, zasadnie i rozstrzygalnie” formułować pytania badawcze w kontekście zasobu źródłowego przechowywanego w IPN?
2. Perspektywa antropologiczna w badaniach komunistycznego aparatu bezpieczeństwa – „zagęszczanie opisu” czy „modna bzdura”?
3. Historia jako nauka praktyczna: jak bronić niezależności badań naukowych w obszarze historii?

Zakończenie konferencji: godz. 14.00

Kontakt:

dr hab. Jarosław Syrnyk

tel. (0-71) 326-97-57

jaroslaw.syrnyk@ipn.gov.pl